

Asia: VN/1258/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi sekä sosiaalisista yrityksistä annetun lain kumoamisesta

1. Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain lukua 7 Palkkatuki koskevat kysymykset

1 § Palkkatuki (sis. palkkatuen määritelmän)

- **Lisättäisiin palkkatuen tarkoitukseen vammaisten ja pitkäaikaissairaiden sekä 60 vuotta täyttäneiden pitkäaikaistyöttömien työn saannin ja työelämään osallisuuden lisääminen.**

1 § Palkkatuki (sis. palkkatuen määritelmän)

Hallituksen esityksessä lakiin lisättäisiin palkkatuen tarkoitukseen vammaisten ja pitkäaikaissairaiden sekä 60 vuotta täyttäneiden pitkäaikaistyöttömien työn saannin ja työelämään osallisuuden lisääminen. Nextiili ry pitää ehdotettua lisäystä kannatettavana.

Työelämäosallisuuden edistämisessä huomion kiinnittäminen kaikista heikoimmassa

työmarkkina-asemassa oleviin ja syrjään jääviin on edistystä nykyiseen malliin. Kolmannen sektorin toimijat ovat tietoisia osallisuuden vahvistamisen tarpeista ja asiantuntijoita kohtaamisessa ja ohjauksen tarpeiden kartoituksessa. Vaikeassa tilanteessa olevat henkilöt saavat tarvitsemansa tuen, kun kolmannen sektorin toimijat voivat huomioida jokaisen henkilön tavoitteet yksilöllisesti.

2 § Palkkatuen yleiset edellytykset

- **Rajattaisiin palkkatuetun työn kohderyhmää**

2 § Palkkatuen yleiset edellytykset

Esitysluonnoksen mukaan palkkatuen yleisiin ehtoihin ja muun muassa kohderyhmään tehtäisiin rajoituksia. Lähtökohtaisesti palkkatuetun työn ulkopuolelle rajattaisiin 25–49-vuotiaat toisen asteen suorittaneet henkilöt, jotka ovat olleet ansiotyössä kuuden edeltävän kuukauden aikana. Näillä henkilöillä on ajateltu alustavasti olevan paremmat mahdollisuudet työllistyä ilman palkkatukea.

Nextiili ry huomauttaa, että rajoituksella nähdään ryhmä erittäin homogeenisena, vaikka työttömällä henkilöllä voi olla monia esteitä työllistymiseensä. Työssämme kohtaamme työttömien moninaisia ongelmia päivittäin. Ongelmat vaikuttavat heidän elämäänsä, niin merkittävästi, että työn puuttuminen on vain yksi osa kokonaisuutta. Nextiili ry:llä on 2/3 palkkatuetussa työssä olevista, jonkinlaisten ongelmien kanssa painivia, eikä heidän elämäntilanteensa mahdollista avoimille työmarkkinoille siirtymistä suoraan ilman tukitoimia. Mielenterveyden haasteet, perheen sisäiset ongelmat ja esim. päihdeongelmat ovat usein isossa roolissa heidän elämäänsä. Vaikuttaisi myös, että muutos rajaisi selvästi yli kolmasosan mahdollisista työllistettävistä palkkatuen ulkopuolelle, kun kyseessä on meidän yhdistyksemme asiakaskunta.

3 § Työnantajaan liittyvät palkkatuen edellytykset

- **Työnantajiin lisättäisiin hyvinvointialue ja poistettaisiin luonnollinen henkilö, joka ei harjoita taloudellista toimintaa (kotitalous)**
- **Tuotannollisista tai taloudellisista syistä viimeisten 12 kuukauden aikana irtisanoneelle työnantajalle tuki voitaisiin myöntää, jos tämä on ottanut saman määrän henkilöitä työhön irtisanomisen jälkeen**
- **Palkkatukea ei myönnettäisi uudestaan työnantajalle saman henkilön palkkaamiseen poikkeuksena vamman tai sairauden perusteella, oppisopimuskoulutukseen tai 60 vuotta täyttäneen pitkäaikaistyöttömän työllistämiseen myönnetty tuki tietyin edellytyksin**

3§ Työnantajaan liittyvät palkkatuen myöntämisen edellytykset

Nextiili ry ei voi kannattaa hallituksen esitystä siitä, ettei palkkatukea myönnettäisi uudestaan saman henkilön palkkaamiseen. Tämä lisää eriarvoisuutta, mikä erityisesti kohdentuisi vaikeissa elämän- ja työllistymisen tilanteissa eläviin ihmisiin. Nextiili ry tähdentää, että meillä on iso joukko ihmisiä, joilla on muita esteitä kuin vamma tai sairaus ja jotka eivät kaikista tukitoimista huolimatta työllisty avoimille työmarkkinoille. Heidän työllistymisensä vaatii pitkäkestoista, tavoitteellista työskentelyä sekä useiden eri tukitoimien ja palveluiden yhteensovittamista, ennen kuin työllistyminen muualle kuin välityömarkkinoille on mahdollista.

Nextiili ry:n mielestä on kohtuutonta rajata palkkatuen mahdollisuuksia tilanteissa, jossa palkkatuki on ainoa mahdollisuus työllistymiselle. Palkkatuettu työ välityömarkkinoilla on lähes poikkeuksetta asiakkaillemme ainoa mahdollisuus työllistyä. Kolmannen sektorin vahvuuksia työllistäjinä ovat joustavuus, palkkatuella työllistetyille henkilölle tarjottava henkilökohtainen tuki ja eteneminen asiakkaan voimavarojen mukaisesti. Tavoitteenamme on mahdollistaa asiakkaan tavoitteellinen eteneminen kohti avoimia työmarkkinoita tai opiskelua, huomioiden hänen voimavaransa.

Jos työnantajan toiminta ei ole taloudelliseksi toiminnaksi katsottavaa, palkkatukea ei katsottaisi valtiontueksi. Soveltamisohjeessa on lisäksi todettu, ettei kierrätystoimintaa, jossa vastikkeetta saatuja tavaroita luovutetaan lähes sellaisenaan vastiketta vastaan, katsota elinkeinotoiminnaksi.

Nextiili ry:n mielestä kiertotalouden merkityksestä yhteiskunnalle ja ympäristölle ei voida sivuttaa. Elämme murrosvaiheessa, jossa kiertotaloudentoimintamallia kehitetään ja sillä tavoitellaan myös taloudellisesti kestävää toimintaa. Tekstiilinkierrätyksen osalta kiertotalous ei ole vielä taloudellisesti kannattavaa toimintaa, mutta kolmannen sektorin toimijolla on mahdollisuus saavuttaa tästä matalan kynnyksen työtä kestäväällä tavalla. Palkkatuettu työ on merkityksellistä sekä asiakkaille, että kiertotalouteen tähtääville kolmannen sektorin toimijoille. Työnhakijoiden tavoitteena on löytää merkityksellistä ja arvojen mukaista työtä, jonka tekstiilin kiertotaloustoiminta mahdollistaa.

5 § Palkkatuella katettavat palkkakustannukset

- **Työnantajan sivukuluja ja lomarahaa ei jatkossa luettaisi palkkatuella katettaviin kustannuksiin**
- **Muita tarkennuksia tukikelpoisten kustannusten määritelmään**

5 § Palkkatuella katettavat palkkakustannukset

Esitysluonnoksen mukaisesti jatkossa palkkatuki kohdistuisi vain palkkakuluihin, ei palkkauskuluihin.

Tämä tarkoittaisi, ettei jatkossa palkkatuella voisi kattaa työnantajan sivukuluja ja lomarahaa.

Nextiili ry vastustaa ehdotettua muutosta. Korostamme, että tällä muutoksella tulisi olemaan suuria negatiivisia vaikutuksia vaikeimmin työllistyvien palkkaamisen sekä kerrannaisvaikutuksia

kolmannen sektorin haavoittuvien ihmisten palveluihin. Kolmannen sektorin toimijoilla ei ole mahdollista tulovirtaa, jolla kulut voitaisiin kattaa. Kolmannen sektorin toimijan näkökulmasta palkkatuen tulisi kattaa myös sivukulut ja lomarahat. Ehdotus tällaisenaan on kestävä ja aiheuttaa taloudellisia ongelmia ainakin kiertotaloudessa toimiville yhdistyksille.

Nextiili ry ei voi myöskään kannattaa 100 % palkkatukijakson rajaamista 10 kuukauteen.

6 § Palkkatuen määrä ja kesto

- **Tuen määrä olisi työttömyyden kestosta riippumatta 50 % palkkakustannuksista**
- **Tuen kesto 5 tai 10 kuukautta, kuitenkin enintään työsuhteen pituinen**
- **Palkkatuki voitaisiin myöntää uudelleen toiselle työnantajalle heti edellisen palkkatukijakson päätyttyä, jos henkilö kuuluisi edelleen palkkatuen kohderyhmään ja tuen myöntäminen olisi tarkoituksenmukaista**

6 § Palkkatuen määrä ja kesto

Esitysluonnoksen mukaan palkkatuen määrä olisi työttömyyden kestosta riippumatta 50 %:n palkkakustannuksista, tuen kesto viisi tai 10 kuukautta, kuitenkin enintään työsuhteen pituinen ja palkkatuki voitaisiin myöntää uudelleen toiselle työnantajalle heti edellisen palkkatukijakson päätyttyä, jos henkilö kuuluisi edelleen palkkatuen kohderyhmään ja tuen myöntäminen olisi tarkoituksenmukaista.

Nextiili ry huomauttaa, mikäli esityksessä kaavailtu 100 %:n palkkatukea koskevat muutokset toteutuvat, kolmas sektori ei voi kauppavaikutusten seurauksena korvata tippuvien palkkatuettujen määrää palkkaamalla henkilöitä 50 %:n palkkatuella. Näin siksi, ettei meillä tai kaltaisillamme toimijoilla ole sellaisia kassavirtoja tai varoja, joita omarahoitus vaatisi. Työnantajille maksettavan tukiprosentin yhtenäistäminen jatkossa 50 %:iin tarkoittaa käytännössä noin 37 %:n tukea työnantajan todellisiin palkkakustannuksiin. Esityksen tavoitteena on työllisyyden lisääminen, joka ei näkemyksemme mukaan tule toteutumaan luonnoksessa arvioidun mukaisesti, jos kyseiset rajaukset palkkatukeen otetaan käyttöön. Palkkatuen kulut pienentyvät esitysluonnoksen mukaan, kun sivukulut ja lomarahat siirtyvät yhdistyksen vastuulle. Valtion kulujen pienentämiseksi ajetaan kolmannen sektorin toimijat ahtaalle tai yhdistysten toiminta ajetaan alas ks. toimilla.

Nextiili ry korostaa, että palkkatuetun työn kesto viisi tai kymmenen kuukautta on jo lähtökohtaisesti liian lyhyt osaamisen ja työelämätaitojen vahvistamiseen asiakkaillemme. Paljon tukea työllistymiseen ja siirtymiin tarvitsevien ihmisten kohdalla on suuri vaara, että tukijakso päättyy liian varhain, eikä jakson aikana henkilön toimintakyky ja työllistymisedellytykset vahvistu riittävästi. Kokemuksemme mukaan ¼ asiakkaistamme haluaa nykyisin alkuun 6 kuukauden työkokeilujakson ennen palkkatuen aloittamista, jotta heille muodostuu mahdollisimman pitkä ja yhtenäinen kokemus työelämästä. Pitkästä työttömyydestä huolimatta yhdistys on 1/3 osalle palkkatuetussa työssä olevalle ensimmäinen työpaikka. On myös huomioitava, että jatkuva uuden palkkatuetun työn etsiminen ja perehtyminen aina uuteen työyhteisöön ja työtehtäviin vaatii voimavaroja, jotka näillä henkilöillä, joilla on vajeita joko työelämätaidoissa, ammatillisessa osaamisessa tai muissa työn tekemiseen vaikuttavissa tekijöissä, on lähtökohtaisesti muita heikommat.

Nextiili ry pitää kannatettavana nykyisen kaltaista käytäntöä sitä, että palkkatukijakso voidaan myöntää ennen edellisen palkkatukijakson päätyttyä. Emme voi kuitenkaan kannattaa sitä, että palkkatukea voidaan myöntää vain toiselle työnantajalle. Tämä ei mitenkään vastaa palkkatuella työllistyvän henkilön etua, eikä myöskään lisää työnantajien kiinnostusta hyödyntää palkkatukea. On oletettavaa, etteivät jatkuvat lyhytkestoiset rekrytoinnit edes palkkatuella, johon sisältyy myös paljon byrokratiaa, houkuta avointen markkinoiden työnantajaa.

7 § Palkkatuki alentuneesti työkykyisen palkkaamiseen

- Tuen määrä olisi 70 prosenttia palkkakustannuksista
- Tuki myönnettäisiin 10 kuukauden ajaksi sillä perusteella, että vamma tai sairaus vaikeuttaa huomattavasti sopivan työn saamista
- Tukea voitaisiin jatkaa samalla työnantajalla tietyin edellytyksin enintään 24 kuukauden jaksoissa.

7 § Palkkatuki alentuneesti työkykyisen palkkaamiseen

Hallituksen esityksen mukaan palkkatukea voidaan myöntää, kun työttömän työnhakijan mahdollisuudet sopivan työn saamiseen ovat huomattavasti vähentyneet asianmukaisesti todetun (lääketieteellisesti diagnosoidun) fyysisen tai psyykkisen vamman tai sairauden vuoksi.

Työnantajalle palkkatuen määrä alentuneesti työkykyisen palkkaamiseen on 70 %, mikä tarkoittaa käytännössä noin 57 % työnantajalle syntyvistä todellisista palkkakuluista. Edelleen esitetään, että tuki myönnetään 10 kuukaudeksi, mikäli vamma tai sairaus erityisesti vaikeuttaa työn saamista.

Työsuhdetta voidaan myös jatkaa samalla työnantajalla tietyin edellytyksin.

Nextiili ry mielestä alentuneesti työkykyisen henkilön palkkaaminen täytyy tehdä mahdollisimman helpoksi ja joustavaksi. Nextiili ry esittää myönnettävän tukijakson kestoksi jo alussa vähintään 12 kuukautta ja jatkossa aina vähintään 24 kuukauden jakson ajan. Työn räätälöintiä ja työolosuhteiden mukautus on tärkeässä osassa työllistämisprosessia.

8 § 100 prosentin palkkatuki

- Tuki myönnettäisiin 10 kuukaudeksi. Tukikelpoisia palkkakustannuksia korotettaisiin kertoimella 1,23 työnantajan sivukulujen kattamiseksi laskennallisesti.
- 100 prosentin palkkatuki olisi mahdollinen kaikille yhdistyksille, säätiöille ja rekisteröidyille uskonnollisille yhdyskunnille
- Jos työnantajan toiminnalla on työ- ja elinkeinotoimiston arvion mukaan vaikutusta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, 100 prosentin palkkatuki myönnettäisiin de minimis -tukena. Muussa tapauksessa tuki olisi EU:n valtiontukisääntelyn ulkopuolista tukea. Arvioinnin kriteereistä säädettäisiin erikseen valtioneuvoston asetuksella.

8 § 100 prosentin palkkatuki

Esityksen mukaan 100 %:n palkkatuki olisi mahdollinen yhdistyksille, säätiöille ja rekisteröidyille uskonnollisille yhdyskunnille. Palkkatukea myönnettäisiin myös elinkeinotoimintaan. Tukikelpoisia palkkakustannuksia korotettaisiin kertoimella 1,23 työnantajan sivukulujen kattamiseksi laskennallisesti. 100 %:n tukea maksetaan enintään 65-prosenttista työaikaa vastaavan työajan palkasta ja sitä olisi mahdollista saada 10 kuukauden ajanjaksolle. Esityksen mukaan jatkossa selvitetään 100 %:n palkkatuen myöntämisen yhteydessä, onko toiminnalla vaikutusta Euroopan unionin jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Mikäli toiminnalla on vaikutusta EU:n jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, 100 %:n palkkatuki myönnettäisiin de minimis -tukena. Muussa tapauksessa tuki olisi EU:n valtioneuvoston sääntelyn ulkopuolista tukea.

Nextiili ry vastustaa kaavailtuja muutoksia. Esityksen kohta 8 § 100 prosentin palkkatuki on ehdottomasti arvioitava ja muotoiltava uudelleen, ja sen vaikutukset eri asiakasryhmiin tulee vielä perusteellisesti selvittää. Mikäli toiminnalla arvioidaan olevan kauppavaikutuksia ja tuki maksetaan de minimis -tukena, on tuen maksimimäärä 200 000 euroa kolmen verovuoden aikana, tähän luetaan myös muut työnantajan saamat de minimis -tuet. Maksimimäärä tukea mahdollistaisi enintään 14 henkilön palkkatuella palkkaamisen kolmessa vuodessa. Tämä olisi kolmannen sektorin toimijoille kestävä tilanne. SOSTE on useaan otteeseen tuonut esiin näkemyksensä siitä, että kauppavaikutukset tulisi arvioida aina tapauskohtaisesti. Nextiili ry:n mielestä arvioinnissa tulisi huomioida myös kiertotalous ja ympäristövaikutukset.

Toteutuessaan esitys tulisi huomattavasti heikentämään kolmannen sektorin mahdollisuuksia työllistää heikossa työmarkkina-asemassa olevia henkilöitä. Jatkossa esimerkiksi lahjoituksina saadut tavarat katsottaisiin myytessä tuotoksi, kun toiminta tapahtuu markkinoilla, joilla on kilpailevia toimijoita tai yrityksiä. Luonnoksen mukaan arvon määrittelyssä ratkaisevaa on se, maksaako toinen osapuoli luovutetusta tavarasta tai palvelusta, tavoitellaanko toiminnalla voittoa tai verotetaanko toiminnasta saatua tuloa, ei olisi merkitystä. Edelleen haluamme korostaa myös esityksen kerrannaisvaikutuksia, jotka ulottuisivat laajasti myös muihin kolmannen sektorin toimintaan osallistuviin hauraisiin ihmisiin.

Vaikutukset tulisivat siis kohdistumaan erityisesti kiertotaloutta harjoittaviin kolmannen sektorin toimijoihin, joilla myytyjen tavaroiden ja palvelujen arvo on yli 100 000 euroa vuodessa. Tätä suurempien taloudellista toimintaa harjoittavien työnantajien kohdalla muutos tulisi tarkoittamaan 100 %:n tuella työllistettyjen määrään merkittävää pudotusta. Myös työllisyyspoliittisiin avustuksiin tullaan asettamaan samat normit, ja ne lasketaan palkkatuen kanssa yhteen de minimis -tuen kokonaismäärässä, jos toiminnalla on arvioitu olevan kauppavaikutuksia. Tämä tulisi vaikeuttamaan yhdistysten toimintaa entisestään.

Kauppavaikutuksen arviointiin ei ole olemassa yleispäteviä kriteereitä, joten ne esityksen mukaan luotaisiin erikseen 100 %:n palkkatuen myöntämistä varten. Kriteerit tulisivat perustumaan aiempiin oikeustapauksiin, joissa kauppavaikutusta on arvioitu. Näin ollen esityksessä on päädytty seuraavaan ehdotukseen. Kaikkien kriteereiden täytyessä työnantajan toiminnalla ei arvioitaisi olevan vaikutusta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

1) Myytyjen tavaroiden ja palveluiden arvo on alle 100 000 euroa vuodessa.

2) Tavaroita ja palveluita ei ole mahdollista tilata verkosta tai käyttää verkossa pois lukien tilanteet, joissa markkinointia tapahtuu verkossa, mutta tavara tulee noutaa tietyistä paikasta tai palvelu kuluttaa tietyssä paikassa.

3) Lähes kaikki tai kaikki asiakkaat ovat Suomessa asuvia henkilöitä tai Suomeen rekisteröityjä organisaatioita.

Lisäksi tavaroiden ja palveluiden tarjoaminen tapahtuisi vain yhden tai muutaman keskenään rajanaapureita olevan kunnan alueella: yli 90 % asiakkaina olevista luonnollisista henkilöistä asuisi ja asiakkaina olevien muiden oikeushenkilöiden kotipaikka olisi tällä toiminta-alueella; tai jos toimintaa olisi vain yhden kunnan alueella, yli 90 % asiakkaina olevista luonnollisista henkilöistä asuisi ja asiakkaana olevien muiden oikeushenkilöiden kotipaikka olisi tämän kunnan ja sen naapurikuntien alueella.

Nextiili ry ei voi todeta ehdotuksesta muuta kuin että se on toteutumiskelvoton. Toteutuessaan ehdotetun mukaisesti sen vaikutukset olisivat katastrofaaliset, ja ne heijastuisivat monella tavalla niin kolmannen sektorin toimintaan kuin työllistettyihin. Kaavaillut muutokset tarkoittaisivat yhdistyksessämme vuositasona noin 2/3 työllistettyjen määrän vähenemistä nykyisestä tasosta.

Painotamme, että esitetyillä muutoksilla olisi arvaamattomat kerrannaisvaikutukset niin yhdistykseen sekä asiakkaisiin. Asiakkaiden työllistymispolut vaikeutuvat huomattavasti. Yhdistyksellämme ei ole mahdollisuutta palkata ilman tukea niin montaa työntekijää ns. kovalla rahalla johtuen taloudellisista syistä.

Jatkossa palkkatukipaikkoja tulee meillä olemaan selkeästi aiempaa vähemmän. Eli asiakkaiden työllistäminen selkeästi vähenee. Myös työkokeilupaiikkoja voimme jatkossa tarjota entistä vähemmän, koska ohjaus resurssit rajoittuvat, taloudellisten vaikeuksien myötä. Toimintojamme on pakko supistaa tai lopettamaan kokonaan, ja sitä kautta asiakkaiden palvelut alueelta vähenevät.

Yhdistyksemme palkkaa palkkatuelle henkilöitä, jotka eivät muualle palkkatukityöhön voimavarojen puutteen vuoksi pääse. Me tuemme vahvasti osa-aikaisia työntekijöitä, jotta heidän voimavaransa lisääntyisivät ja he näkisivät tulevaisuudessa muitakin vaihtoehtoja kuin työttömyyteen palaamisen.

Samaan aikaan tavoitellaan kestäväää kehitystä ja kiertotalouteen siirtymistä, näillä palkkatuen rajauksilla viedään pohja vuosien tavoitteelliselta työtä kiertotalouden hyväksi.

10 § Palkkatuki oppisopimuskoulutukseen

- **Palkkatuen määrä oppisopimuskoulutuksessa olisi 50 % ja pysyisi samana koko koulutuksen keston ajan**
- **Palkkatukea myönnettäessä tuki olisi mitoitettava koko sille ajalle, jonka työ- ja elinkeinotoimisto arvioi tarkoituksenmukaiseksi.**
- **Tukea voitaisiin jatkaa, jos henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukainen oppisopimuskoulutuksen kesto muuttuu koulutuksen aikana**

10 § Palkkatuki oppisopimuskoulutukseen

Esitysluonnoksessa edellytetään palkkatuen myöntämiseksi oppisopimuskoulutukseen, että

työntekijällä on osaamisen puutteita sekä lisäksi alle vuoden työttömänä olleella tulee olla myös pitkäaikaistyöttömyyden riski. Esityksessä palkkatuen määrä oppisopimuskoulutuksessa olisi 50 % ja pysyisi samana koko koulutuksen keston ajan. Oppisopimuskoulutukseen työnantajalle maksettava palkkatuen määrä on käytännössä n. 37 % työnantajan todellisista palkkakustannuksista.

Nextiili ry pitää ehdotusta pääasiallisesti kannatettavana. Yhdistyksemme tukee ihmisiä, joiden koulutustaso on matala tai ammatillisessa osaamisessa on puutteita. Useilta asiakkailta myös puuttuu toisen asteen tutkintoa, se on jäänyt kesken tai suoritettu tutkinto on vanhentunut eikä vastaa

nykyisen työelämän osaamisvaateita. Työkokemusta on yleensä vähän tai sitä ei ole lainkaan.

Osaamisen vahvistaminen, tutkinnon osien tai koko tutkintojen suorittamisen mahdollisuus

yhdistyksen työtehtävissä onkin monille jäsenyhteisöjen asiakkaille ainoa tapa edetä kohti avoimia

työmarkkinoita tai opiskelua. Opinnollistaminen olisi tärkeä keino lisätä palkkatuen vaikuttavuutta - käytännössä on havaittu, että monella se myös madaltaa kynnystä lähteä opiskelemaan oppisopimuksella tai koko tutkintoa oppilaitoksessa. Opinnollistamista suunnitellaan ja edistetään OKM:ssä, mutta tässä dokumentissa palkkatukea ei vaikuta kytkettävän opinnollistamiseen lainkaan eikä opinnollistamista mainita esityksessä lainkaan.

11 § Tuella palkatun siirtäminen

- **Edelleen siirtämisestä tehtäisiin erillinen päätös ja säädettäisiin edellytykset edelleen siirtämiselle**

11 § Tuella palkatun siirtäminen

Esityksen mukaan palkkatuen määrä voi olla enintään se määrä, joka käyttäjäyritykselle voitaisiin myöntää sen hakiessa palkkatukea, ei kuitenkaan enempää kuin työnantajayritykselle myönnetty määrä. Ja käyttäjäyritystä koskisi mahdollisimman pitkälle samat ehdot, jotka koskevat myös palkkatukea saavaa työnantajaa. Edelleen siirtämistä tulisi aiemman ilmoituskäytännön sijaan hakea työ- ja elinkeinotoimistosta, joka tekisi asiasta päätöksen.

Nextiili ry katsoo, että hallituksen esitys on tältä osin vaikeaselkoinen. Asiakkaan siirtyessä yhdistykseltä yritykselle tuen määrä putoaisi 100 %:n tuki 50 %:n, pidämme kustannusten jakoa epäselvänä.

2. Huomioita lukuun 7a 55 vuotta täyttäneiden työllistämistuki

Huomioita 55 vuotta täyttäneiden työllistämistuesta (luku 7a, uusi luku)

- **Tuki on uusi**
- **Tuki myönnettäisiin ilman tarkoituksenmukaisuusharkintaa, jos laissa säädetyt edellytykset täyttyvät.**
- **Tukea maksettaisiin 70 prosenttia tukikelpoisista palkkakustannuksista 10 kuukaudelta, kuitenkin enintään työsuhteen keston ajalta.**
- **Tukikelpoisina kustannuksina pidettäisiin samoja palkkakustannuksia kuin palkkatuetussa työssä.**

2. Huomioita lukuun 7a, 55 vuotta täyttäneiden työllistämistuki

Tuki olisi uusi ja se myönnettäisiin ilman tarkoituksenmukaisuusharkintaa, jos laissa säädetyt edellytykset täyttyvät, eli työnhakija on täyttänyt 55 vuotta ja ollut työttömänä vähintään 24 kk edeltävien 28 kuukauden aikana. Myös työnantajan tulee täyttää pääosin samat

ehdot kuin palkkatukea myönnettäessä. Tukea maksettaisiin 70 % tukikelpoisista

palkkakustannuksista eli käytännössä n. 57 % työnantajan todellisista palkkakustannuksista.

Tukikelpoisina kustannuksina pidettäisiin samoja palkkakustannuksia kuin palkkatuetussa työssä.

Tukea maksetaan 10 kuukaudelta, kuitenkin enintään työsuhteen keston ajalta.

Nextiili ry kannattaa esitystä uudesta työllistämistuesta. Ennakoon on kuitenkin vaikea

arvioida, mitkä sen työllisyysvaikutukset tulevat olemaan. Yli 55-vuotiaiden työllisyyden kehityksellä on merkittäviä vaikutuksia niin yksilön kuin kansantalouden näkökulmasta.

3. Huomiot elinkeinotoiminnan käsitteen muutoksiin

Huomiot elinkeinotoiminnan käsitteen muutoksiin

- **Työvoimakoulutuksen yhteishankinta (5 luku 7§) ja työolosuhteiden järjestelytuki (10 luku 3§)**
- **Työllisyyspoliittinen-avustus (säädetäisiin julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetulla asetuksella)**
- **Työsopimuslain 13 luvun 6 §:n 2 momentin 2 kohdan muuttaminen**

3. Huomiot elinkeinotoiminnan käsitteen muutoksiin

Laissa säädettäisiin työvoimakoulutuksen yhteishankinnasta (5 luku 7 §), työolosuhteiden

järjestelytuesta (10 luku 3 §), työllisyyspoliittisesta avustuksesta (säädetäisiin julkisesta työvoimaja yrityspalvelusta annetulla asetuksella) sekä työsopimuslain 13 luvun 6 §:n 2 momentin 2 kohdan muuttamisesta.

Luonnoksessa koulutuksen yhteishankintaan käytetty valtion rahoitus katsottaisiin valtioneuoksi, jos yhteishankinnan osapuolena oleva työnantaja harjoittaa taloudellista toimintaa. Muutos vaikuttaisi kolmannen sektorin toimijoihin, joiden toimintaa ei nykyisin katsota elinkeinotoiminnaksi, mutta jotka harjoittavat tavaroiden ja palveluiden myyntiä. Arviomme mukaan tämä vaikuttaisi yhdistysten toimintaan suuresta tai veisi yhdistyksiltä mahdollisuuden toimia.

Nextiili ry toteaa, että tällä hetkellä merkittävä osa työllisyyspoliittisten avustuksien saajista on kolmannen sektorin toimijoita. Työllisyyspoliittisiin avustuksiin tultaisiin esityksen mukaan jatkossa käyttämään samoja kriteereitä kuin 100 %:n palkkatukeen, jonka merkitys, kuten jo aiemmin totesimme, tulisi olemaan suuri. Koska jos toiminnalla arvioidaan olevan kauppavaikutuksia, niin de minimis -tuen kokonaismäärään 200 000 €/kolmessa vuodessa laskettaisiin kokonaismäärään sekä palkkatuki että työvoimapolitiittiset avustukset.

Käsityksemme mukaan esitys työolosuhteiden järjestelytuesta tarkoittaisi, että työntarjoamisveloitteesta poikkeaminen olisi kytketty 100 %:n palkkatukeen kuten nykyään, mutta jatkossa suurelle osalle toimijoita poikkeuspykälä ei kuitenkaan olisi enää hyödynnettävissä. Tämä tarkoittaisi sitä, että ennen uuden henkilön rekrytointia olisi tarjottava tunteja jo työssä oleville. Arviomme mukaan tämä mahdollisesti tulisi vaikuttamaan järjestön toiminnan luonteeseen: 100 %:n tuella korvaus on 65 %:n työaika vastavaltalta osalta. Monen työntekijän toimintakyky ei kuitenkaan riitä kokoaikaiseen työhön, vaan he ovat osa-aikaisia, jolloin osa-aikaista työtä voidaan tarjota useammalle henkilölle.

4. Huomiot sosiaalisista yrityksistä annetun lain kumoamiseen

Huomiot sosiaalisista yrityksistä annetun lain kumoamiseen

-

5. Huomiot julkisesta työvoima- ja yrityspalvelulaista annetun lain muihin lukuihin ehdotettuihin muutoksiin tai esitysluonnoksen liitelakeihin

Kommentit julkisesta työvoima- ja yrityspalvelulaista annetun lain lukuihin 1, 2, 3, 11, 12, 13 ja 14, 7 luvun 4, 9 ja 12-15 §:iin ehdotettuihin muutoksiin tai esitysluonnoksen liitelakeihin

- o **Mainittuihin lukuihin ja lakeihin on tehty vähäisiä tai teknisiä muutoksia.**

-

6. Yleiset huomiot

Yleiset huomiot:

- Huomiot ehdotetun sääntelyn suhteesta hyvään hallintoon ja perustuslakiin**
- Huomiot esitysluonnoksen vaikutusarvioinnista**
- Muuta kommentoitavaa**

5. Yleiset huomiot

Perustuslain 18 §:n 2 momentti asettaa julkiselle vallalle velvollisuuden edistää työllisyyttä ja velvollisuuden pyrkiä turvaamaan jokaiselle oikeus työhön. Työllisyyden edistämistä koskeva säännös on luonteeltaan julkiseen valtaan kohdistuva perustuslaillinen toimeksianto. Säännös ei ota kantaa työllisyyden hoidossa käytettävään keinovalikoimaan, vaan jättää julkiselle vallalle merkittävästi liikkumatilaa sen harkitsemisessa, miten työllisyyttä voidaan parhaiten edistää. Työllisyyden edistäminen merkitsee yhtäältä sitä, että julkinen valta pyrkii turvaamaan jokaiselle oikeuden työhön, ja toisaalta sitä, että julkisen vallan tulee pyrkiä estämään pysyvästi työtä vailla olevien ryhmän muodostumista.

Esitys rikkoo perustuslain henkeä

Nextiili ry katsoo hallituksen esityksen rikkovan perustuslain henkeä ja sen tahtotilaa turvata jokaiselle oikeuden työhön sekä estää pysyvästi työtä vailla olevien ryhmän muodostumista. Tulkintamme mukaan esitys ei turvaa heikoimmassa työmarkkina-asemassa olevien perusoikeutta työhön eikä ehdotetut toimenpiteet estä juuri tähän ryhmään kuuluvien syrjäytymistä vaan nimenomaan osaltaan edistävät työstä pysyvästi syrjäytyvän ryhmän muodostumista.

Esityksen vaikutusarviot eivät ole uskottavia

Nextiili ry pitää tärkeänä vaikutusarviointia, joka on läpinäkyvää ja kokonaisvaltaista ja joka huomioi taloudellisten ja työllisyystavoitteiden lisäksi myös sosiaaliset vaikutukset. Suomessa on samanaikaisesti meneillään useita uudistuksia ja niiden toimeenpanoja.

Valitettavasti tämän esityksen vaikutusarviot eivät ole uskottavia. Käsittääksemme muun muassa 100 %:n palkkatuen vaikutuksia arvioitaessa on arvioinnin pohjana ollut ministeriön tekemä selvitys palkkatukea saaneille järjestöille. Selvityksen vastaajaprosentti oli 22,5 ja näin vähäisten vastausten mukaan ei voi tehdä luotettavia johtopäätöksiä.

Katsomme, että esityksen kokonaisvaikutuksien arviointi on lähes mahdotonta. Vaikutukset näyttäisivät olevan hyvinkin erilaisia asiakasryhmien mukaan.

Uudistus ei vähennä byrokratiaa

Nextiili ry pitää uudistuksessa kannatettavana palkkatuen käsitteen ja palkkatuen määrien yhdenmukaistamista ja yksinkertaistamista. On kuitenkin huomioitava luonnoksen sisältämät monet asiat, jotka selvästi vaikeuttavat palkkatuen käyttöä ja työllisyyttä edistävien tavoitteiden toteutumista.

Näyttäisi myös todennäköiseltä, ettei uudistus tule vähentämään byrokratiaa eikä tee siitä yrityksille niin houkuttelevaa, että heikoimmassa työllistymisen asemassa olevien palkkaaminen yrityksiin ratkaisevasti lisääntyisi.

Tuen ja palveluiden tarve on moninaista ja yksilöllistä

Nextiili ry tukee vaikeissa elämäntilanteissa olevien ihmisten työllistymistä. Asiakkaidemme taustalla palkkatuettuun työhön on nähtävissä (pitkäaikais-) työttömyys, syrjäytyminen ja syrjään

jättäytyminen, psyykkiset haasteet, koulutuksen ja osaamisen haasteet, maahanmuuttaja taustaisilla kielihaasteet, työkyvyn haasteet, talouden ja asumisen haasteet, fyysiset haasteet ja perheiden sisäiset haasteet. Asiakkaamme ovat 2/3 kohdalla joko yhden tai useamman edellä mainitun haasteen kanssa profiloituneita. On selvää, että tuen ja palveluiden tarve on tällöin moninainen. Näiden asiakkaiden

kuntoutumiseen ja edelleen työllistymiseen tarvitaan palveluiden yhteensovittamista ja riittävän pitkäkestoisia tukitoimia. Epävarmuus yksilöllisten ja tarvelähtöisten palveluiden toteutumisesta ei voi johtaa työllistymiseen, vaan vaikeissa elämäntilanteissa olevien ihmisten yhä vahvempaan osattomuuteen ja syrjäyttämiseen työmarkkinoilta.

Palkkatukityön tuloksellisuutta ei voi mitata vain siirtyminä avoimille työmarkkinoille

Nextiili ry:n on vaikea ymmärtää, miksi hallitus esityksellään on edistämässä tämän suuntaista kehitystä ja perustuslain vastaisesti jopa näiden ihmisten syrjäytymistä työmarkkinoilta. Väistämättä esityksestä jää kuva, että palkkatuista halutaan tehdä säästöä, mutta samaan aikaan jää huomiotta ihmisten hyvinvointi. Pitkäjännitteinen eteneminen kohti avoimia työmarkkinoita jää esityksen keinoin heikoksi.

Tuomaala Sari
Nextiili ry